

Çocukları ekranlara mahkûm ettik.

Ülkemiz, nüfus, gelir, dış ticaret hacmi gibi büyüklükleri ile **dünyanın yüzde biri**. Ama ürettiği, üretimde kullandığı teknolojiler açısından ve gönenç düzeyi olarak bulunduğundan daha ileri noktada olabilir. O noktaya ulaşamama nedenlerini ele aldığımızda, hep nitelikli insanların bu ülkede çalışmaktansa, yurt dışına gittiği; hep, yeterince nitelikli insanlar yetiştiremediğimizden yakınız. Nitelikli insanları sanayiye kazandırmak için çabalar sarf edilir. Hibe desteklerde özendirici olsun diye, projesinde “doktoralı eleman” çalıştıranlara daha fazla destek veririz. Bunlar, özendirici ve önemli yöntemlerdir. Ama işin bir de sosyal yanı var.

Giderek, “**nitelikli insanların bu ülkede yaşamak istemediği**” yönünde belirtilere daha yüksek oranda rastlıyoruz. Dahası, çocuklarına o özlediğimiz yaşamı verebilmek için ana-babalar **yurt dışı yüksek öğrenim** olanaklarını da değerlendiriyorlar. Çocuklarının iyi yetişmesi için daha 3 yaşındayken **yurt dışına göçmeyi düşünenler** bile ortaya çıkmaya başladı. İşin bu raddeye ulaşması, yalnızca eğitim-öğrenimde değil, çevre ve yaşam kalitesi açısından da alarm zillerinin çaldığı anlamında. 3-4 yaş üzeri bir çocuk, uyku dışındaki zamanının ancak %20'sini (okul öncesi de dâhil) bir eğitim kurumunda geçiriyor. Geriye kalan zamanda “toplum” içerisinde. **Yarım asır öncesi**, “mahalle” vardı ve çocuklar “sokakta oynarlar”dı. Mahallede, karşılıklı ziyaretlere gidilirdi; aileler, amca-dayı-hala-teyze, kalabalıktı. **İnsanların bir diğeri ile teması daha çok** olurdu. Artık bunlar yok. Şehirlerdeki yaşam, daha içine kapanık, çekirdek aileler şekline dönüştü. “Apartman”, giderek “rezidans” dediğimiz “insan silo”larında yaşamayı “modernleşme” zannettik. İnsanların bir diğeri görme yeri de AVMLer oldu. Dolayısıyla, **çocuğun kendine bir rol model seçme**, ondan etkilenme, onun gibi olmaya çalışma **olanağı kısıtlandı**. Üzerine bir de, %50 +1'in mutlak söz sâhibi olmasıyla toplumda körüklenen kutuplaşma da eklenince, **çocuklar**, o okulda geçirdikleri %20 zamanlarının dışında, **boşlukta kaldı**. Buna, bir de geçinmek, çocuğuna iyi bir gelecek verebilmek için çalışan ana-babanın işe gidip gelmekte harcadığı saatler de eklenince, çocukların evde, büyükleri ile geçirebilecekleri vakit de iyicene budandı. **Sonuçta çocukları ekranlara mahkûm ettik**.

Bir çocuk ekrandan gördüğü dünyayı nasıl tanır? Aslında ekrandan nasıl gösterirseniz, öyle tanır. Çocukların, siz yasaklasanız da oynayacağı **bilgisayar oyunları**, “**öldürerek galip gelme**” **esaslı olursa**, toplumda günümüzde yaşanan **şiddet olaylarına şaşmamak gerek**. Çocuklara daha ilk okuldan başlayarak sıra arkadaşından daha fazla puan alıp daha iyi bir okula yerleşme güdüsü pompalarsanız, onu **sürekli bir “yarış”ta tutarsanız**, karşısındakinin hakkına saygı gösterme alışkanlığı tersine döner “gasp etme”ye dönüşür. Çocuk ehliyet alıp direksiyon başına geçince de, yolda sizin **hakkınızı gasp edip bir de üzerine kavga edip size saldırmaya bile kendinde hak görür**. Biri çıksın, yaşadığımızın bu olmadığını bana anlatsın lütfen!

Bu açmazdan nasıl çıkacağız? Ekranı yeterince kurcalarsanız, arkasında bunu konu alan birçok (yabancı) film veya dizi bulabilirsiniz. **Polisiye dizilerde** bile, topluma, **işlenen suçun mutlaka ortaya çıkarılacağı ve cezasız kalmayacağı anlatılıyor**. Sanırım, o film ve dizilerin yapıldığı ülkelerde, ekrana yansıtılanla gerçek yaşamdaki durum da az çok örtüşüyordur. Sona eren bir BBC yapımı dizi, 3-5, 10; hattâ bir keresinde 160 yıl önce işlenmiş bir cinayetin fâilini bile bulan üç emekli polis detektifinin maceralarını anlatıyordu. Bu **diziler ancak gerçek yaşamdaki durumla örtüştüğü oranda inandırıcı** olabilir. En başta da tüm **yetişkinler kanunlara uyduğunda**. Ama eğer bir üst düzey yönetici, oynanan bir maçta **hakemin kurallara göre değil de vicdanına dayanarak düdüğü çalması** ve ceza yağdırmasını dile getirebiliyorsa, örtün ki ölelim.